

KULTURUTSKOTTETS BETÄNKANDE 19/1997 rd

Regeringens proposition med förslag till lag om ändring av lagen om studiestöd

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 7 oktober 1997 proposition 140/1997 rd med förslag till lag om ändring av lagen om studiestöd till kulturutskottet för beredning.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- konsultative tjänstemannen Leena Koskinen, undervisningsministeriet
- direktör Seppo Naumanen, FPA:s studiestödscentral

- styrelseledamot Marjukka Vainio, Finlands studentkårens förbund
- vice ordförande Sami Mäki-Rahkola, Förbundet för studentkåren vid yrkeshögskolorna i Finland
- intressebevakningssekreterare Kari Seppälä, Finlands Yrkesstuderandes Centralförbund SAKKI
- ordförande Jarkko Sorvanto, Förbundet för Gymnasisterna i Finland.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår vissa ändringar i lagen om studiestöd. Enligt förslaget sänks åldersgränsen för rätten till studiepenning till fullt belopp från 19 till 18 år för studerande som bor någon annanstans än hos föräldrarna. Tilläggsdelen till stöd för hemvård av barn betalas inte längre och därför föreslås den bli struken i förteckningen över de förmåner mot vilka studiepenning eller bostadstillägg som betalts för samma tid kan kvittas. Paragrafen om undanröjande av beslut kom-

pletteras med en bestämmelse om att ett beslut inte kan undanröjas till den del det gäller statsborgen som beviljats för studielån.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 1998 och avses bli behandlad i samband med den.

Meningen är att lagen skall träda i kraft vid ingången av 1998. Højningen av studiepenningen för 18-åringar skall dock tillämpas först från den 1 augusti 1998.

UTSKOTTETS STÄLLNINGSTAGANDEN

Motivering

Av de orsaker som framgår av propositionen och med stöd av erhållen utredning finner utskottet förslaget behövt och ändamålsenligt. Utskottet tillstyrker lagförslaget i propositionen men med följande anmärkningar.

Den föreslagna sänkningen av åldersgränsen för rätt till studiepenning till 18 år för studerande med ett självständigt boende är ett led i sammanjämkningen av studiestödet och andra socialbidrag och främjar de utbildningspolitiska målen. Højningen av studiepenningen resulterar i ett enhetligare studiestödssystem samtidigt som den på ett genuint sätt uppmuntrar och aktiverar unga att börja studera.

Den sänkta åldersgränsen innebär att studiepenningen för en 18-årig studerande som bor annanstans än hos sina föräldrar höjs från 750 till 1 540 mark i månaden om han studerar vid en högskola och från 500 till 1 270 mark om han studerar vid en annan läroanstalt än en högskola. För statsekonomens del ökar reformen studiestödsutgifterna med cirka 56 miljoner mark på årssnivå. Regeringen har tänkt sig att delfinansiera reformen genom att skära i studiestödet. Besparingarna skall enligt propositionen om statsbudgeten för 1998 ske genom att studerande som bor på hyra i föräldraägda lägenheter fråntas

rätten till studiestödets bostadstillägg. Enligt en utredning till utskottet har det sedermera visat sig problematiskt att inränga denna lösning i bostadsbidragssystemet. De studerande som går miste om sitt bostadstillägg hade utan lagändringar kunnat ansöka om bostadsbidrag och de studerande som ensamma bor i föräldraägda bostäder hade inte fått samma behandling som de studerande som inte bor ensamma i sådana bostäder. Dessutom hade systemet gjort det möjligt att kriggå bestämmelserna. Utskottet noterar att problemen i någon mån lindras av den lösning som regeringen enligt en utredning till utskottet stannat för, nämligen en ändring av förordningen om studiestöd, genom vilken studerande bosatta i föräldraägda lägenheter fortfarande får bostadstillägg, men till ett maximibelopp av 350 mark per månad. Utskottet poängterar att en uppföljning av hur systemet fungerar i praktiken är på sin plats och att systemet uttryckligen bör utformas så att det blir rättvist och inte leder till osunda grepp.

Förslag till beslut

Med stöd av det ovan anförda föreslår kulturutskottet vördsamt

att lagförslaget godkänns utan ändringar.

Helsingfors den 31 oktober 1997

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Kirsti Ala-Harja /saml
vordf. Jukka Gustafsson /sd
medl. Jouko Jääskeläinen /fkf
Tapio Karjalainen /sd
Ossi Korteniemi /cent
Irina Krohn /gröna
Reino Laine /vänst

Markku Markkula /saml
Aino Suhola /cent
Säde Tahvanainen /sd
Hannu Takkula /cent
Irja Tulonen /saml
Anu Vehviläinen /cent
Ulla-Maj Wideroos /sv.

RESERVATION

Motivering

Regeringen föreslår i sin proposition (RP 140/1997 rd) att åldersgränsen för rätt till full studiepenning sänks från 19 till 18 år för de studerande som bor någon annanstans än hos föräldrarna. Förslaget står i samklang med förslag och krav som centern tidigare lagt fram. Därför godkänner vi paragraferna i lagförslaget utan ändringar.

Det som vi däremot inte kan acceptera är sättet på vilket reformen enligt motiveringen till propositionen skall delfinansieras. Det är orimligt och tvärt emot jämlikhetsprinciperna att stödet till andra studerande försämrats för att det skall finnas pengar till att förbättra stödet till 18-åriga studerande. Det sägs ju i motiveringen att villkoren för bostadstillägg till studerande skärps genom att tillägget för studerande som hyr sin bostad av föräldrarna från början av 1998 betalas till ett nedsatt belopp enligt förordning.

Också miljöutskottet har enhälligt motsatt sig regeringens planer på att försämra bostadstillägget för studerande bosatta i bostäder som de hyr av föräldrarna. Dessutom har studentorganisationerna, en undantagen, i sina utlåtanden till kulturutskottet motsatt sig att bostadstillägget för studerande dras ned. Finlands studentkårers förbund är missbelåtet med att regeringen delvis ämnar kompensera den slopade åldersgränsen på 18 år för studiepenning med att sänka bostadstillägget till högst 350 mark per månad för de stude-

rande som hyr sin bostad av föräldrarna. Förslaget innebär att ojämlikheten ytterligare accentueras när det gäller de olika bostadsbidragssystemens personkrets och är därmed i princip tvivelaktigt.

En alarmerande trend har på senaste tid kunnat skönjas på studentbostadsfronten. Bristen på studentbostäder förvärras av dels det aktuella lagförslaget, dels det förslag till ändring av bostadstillägget som nämns i motiveringen till betänkandet. Förslaget om att dra ned på bostadstillägget är också så till vida problematiskt att det inte torde vara allför svårt att kringgå. Syftet med lagstiftningen kan inte vara att man åstadkommer lagar som man redan på förhand räknar med att kommer att kringgå.

Förslag

Med tanke på likabehandling av medborgarna och med stöd av vad som i övrigt sägs ovan föreslår vi

att i stället för nästsista meningen i motiveringen till betänkandet godkänns följande uttalande:

Riksdagen förutsätter att tilläggskostnaderna för ändringen av lagen om studiestöd (RP 140/1997 rd) inte finansieras genom ändring av villkoren för bostadstillägg.

Helsingfors den 31 oktober 1997

Ossi Korteniemi /cent
Hannu Takkula /cent
Anu Vehviläinen /cent

